

Dějiny raného novověku českých zemí

Cíl předmětu:

Cílem je interpretace zásadních momentů, jevů a procesů v dějinách českých zemí raného novověku. K tomu slouží analýza a interpretace různých typů vybraných dokumentů ze 16. a 17. století, které jsou studentům dostupné ve studijních materiálech k předmětu.

Úvod a organizační informace:

Výuka předmětu probíhá v prezenční a online formě. Prezenční výuka je v rozsahu tří čtyřhodinových bloků, v jejichž rámci jsou představeny studentům základní kontury jednotlivých témat a provedena analýza prvních dvou textových ukázek. Na prezenční navazuje online výuka seminárního typu, na níž jsou formou diskuse analyzovány zbývající textové ukázky. K úspěšnému absolvování předmětu je nutná minimálně 90% účast ve výuce, dostatečně kvalitní domácí příprava na online výuku a úspěšné zvládnutí písemného testu, ve kterém musí student získat alespoň 60 % bodů z celkového počtu. Předpokládaná časová náročnost kurzu (výuka, domácí příprava, studium literatury a test) je asi 120 hodin. Studenti budou schopni analyzovat a interpretovat různé typy vybraných dobových dokumentů, objasnit zakotvení písemností v dobovém historickém kontextu, vysvětlit méně známé termíny, charakterizovat zkoumané jevy v jednotlivých zemích Koruny české, srovnávat získané poznatky s vývojem v okolních středoevropských zemích, interpretovat řadu dobových materiálů a nejen popsat, ale i porozumět klíčovému událostem a zásadním proměnám raně novověké společnosti českých zemí.

Téma 1 Stav, jeho definice, stavovství, legalizace stavovské společnosti

Ukázka textu ke studiu viz:

<https://is.muni.cz/auth/el/phil/jaro2023/HIAKb108d/um/Volební kapitulace Zikmunda Lucemburského>

Příklady otázek/úkolů k textu:

1. Jak se v dokumentu promítá mocenská pozice panovníka? Doložte příklady.
2. Z kterých kurií se skládal zemský sněm v Čechách a na Moravě v době stavovského státu?
3. Jak byly v textu zajištěny majetkové zisky a náboženská práva husitů?

Téma 2 Šlechta a města

Ukázka textu ke studiu viz:

<https://is.muni.cz/auth/el/phil/jaro2023/HIAKb108d/um/Svatováclavská smlouva>

Příklady otázek/úkolů k textu:

1. Jaké hospodářské články smlouva obsahuje? Co bylo jejich obsahem.
2. Vyhledejte v textu smlouvy příklady kauz, v nichž měl být šlechtic souzen před městským soudem.

Téma 3 Nástup Habsburků

Ukázka textu ke studiu viz:

[https://is.muni.cz/auth/el/phil/jaro2023/HIAKb108d/um/Korunovace Ferdinanda I.](https://is.muni.cz/auth/el/phil/jaro2023/HIAKb108d/um/Korunovace%20Ferdinanda%20I)

Příklady otázek/úkolů k textu:

1. Jaké faktory vedly k tomu, že byl Ferdinand I. zvolen českým králem?
2. Kde se korunovace konala a kdo se korunovačního aktu účastnil?
3. Který církevní hodnostář korunovaci prováděl a proč to byl právě on?

Téma 4 Náboženské poměry v českých zemích

Ukázka textu ke studiu viz:

[https://is.muni.cz/auth/el/phil/jaro2023/HIAKb108d/um/Dekrety jednoty bratrské](https://is.muni.cz/auth/el/phil/jaro2023/HIAKb108d/um/Dekrety%20jednoty%20bratrské)

Příklady otázek/úkolů k textu:

1. Na základě analýzy textu a dalšího studia představte správu jednoty bratrské v 16. století.

Téma 5 Panovník a stavy, kritika vlády, stavovská opozice

Ukázka textu ke studiu viz:

[https://is.muni.cz/auth/el/phil/jaro2023/HIAKb108d/um/Program 1. stavovského odboje](https://is.muni.cz/auth/el/phil/jaro2023/HIAKb108d/um/Program%201.%20stavovského%20odboje)

Příklady otázek/úkolů k textu:

1. Co kritizovala stavovská opozice na vládě Ferdinanda I?

Téma 6 Konfesionalizace, konflikt uvnitř habsburského rodu

Ukázka textu ke studiu viz:

[https://is.muni.cz/auth/el/phil/jaro2023/HIAKb108d/um/Rudolfův majestát](https://is.muni.cz/auth/el/phil/jaro2023/HIAKb108d/um/Rudolfův%20majestát)

Příklady otázek/úkolů k textu:

1. Komu poskytoval Rudolfův majestát náboženskou svobodu?

Téma 7 Centralizovaný stát nebo konfederace, katolické nebo reformační náboženství

Ukázka textu ke studiu viz:

[https://is.muni.cz/auth/el/phil/jaro2023/HIAKb108d/um/Konfederace stavů 1619](https://is.muni.cz/auth/el/phil/jaro2023/HIAKb108d/um/Konfederace%20stavů%201619)

Příklady otázek/úkolů k textu:

1. Jakou roli/Jaké postavení ve stavovském státě přisuzoval dokument panovníkovi?

Forma celkového vyhodnocení plnění úkolů:

Průběžné plnění úkolů v seminární části výuky bude vyhodnocováno v rámci diskusí nad zadanými studijními texty. Celkové zhodnocení bude formou kolokvia, v němž klíčovou roli sehrává úspěšné zvládnutí písemného testu (pravidla viz Úvod a organizační informace).

Povinné informační zdroje a materiály ke studiu:

BĚLINA, Pavel, Jiří KAŠE, Jiří MIKULEC, Irena VESELÁ a Vít VLNAS. *Velké dějiny zemí Koruny české*. IX. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2011.

BĚLINA, Pavel, Jiří KAŠE a Jan Pavel KUČERA. *Velké dějiny zemí Koruny české*. X. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2001, 766 s. ISBN 8071853844.

ČORNEJOVÁ, Ivana. *Velké dějiny zemí Koruny české*. VIII. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2008, 711 s. ISBN 9788071859475.

EVANS, Robert John Weston. *Rudolf II. a jeho svět: myšlení a kultura ve střední Evropě 1576-1612*. Praha: Mladá fronta, 1997. ISBN 80-204-0590-9.

JANÁČEK, Josef. *Doba předbělohorská: 1526-1547*. I/2. Vyd. 1. Praha: Academia, 1984, 359 s.

JANÁČEK, Josef. *Doba předbělohorská: 1526-1547*. I/1. Vyd. 2. Praha: Academia, 1971, 281 s.

MACEK, Josef. *Jagellonský věk v českých zemích (1471-1526)*. Vydání 1. Praha: Academia, 1992, 342 stran. ISBN 8020003002.

VÁLKA, Josef. *Dějiny Moravy II. Morava reformace, renesance a baroka*. 1. vyd. Brno: MVS, 1995, 275 s. Vlastivěda moravská, nová řada sv. 6. ISBN 80-850-4862-0.

VOREL, Petr. *Velké dějiny zemí Koruny české*. VII. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2005, 639 s. ISBN 8071856487.